

AZ ÉR- és BERETTYÓ-MELLÉKI REF. EGYHÁZMEGYE

1880. Szeptember hó 30-ik napján

SZÉKELYHIDON TARTOTT GYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Papp Gábor esperest és Fráter Imre segédgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak :

Borsos István, Lőkös János, Szőke János, Kassay Ignác, Kis Albert egyházi, Zsigó Endre, Fráter Béla, Miskólczi Mihály, Konrád László világi tanácsbírák; Szikszai József szalacsi, Bartha András k.-kerekai, Csécsi Imre ér-adonyi, Magyarai Gábor vajdai, Thamássi Lajos ér-olaszi, Vecsei Sándor asszonyvásári, Bán Sándor sz.-jobbii, Egeressi Imre a.-ábrányi, Nagy Péter micskei, Vég Lajos félegyházai, Lénárt Péter poklosteleki, Szántó József kereszturi, Fazekas Mihály g.-petrii, Sass Károly albisi, Péterffy Lajos f.-ábrányi lelkészek, Rác Lajos segéd lelkész, Nagy József tanító és több hallgatók.

1. Papp Gábor esperest alkalmoszerű buzgó ima előre bocsátása után a szép számmal egybegyűlt tagokat szívélyesen üdvözölván, a gyűlést megnyitottuak nyilvánítja.

2. Olvastatott segédgondnok Fráter Imre urnak, az általános tisztujtásból kifolyó hivatalos jelentése, melyszerint az esperesti hivatalt illetőleg több felé ágazván szét a szavazatok, új szavazást kellett elrendelni; a két legtöbb szavazatot nyert egyén Papp Gábor és Szőke János kijelölésével. Minek eredménye az lett, hogy a szavazatok többsége által Szőke János választatott el.

Szőke János ur előbb több indokot hozott fel, melyeknél fogva magát e választás alól felmentetni kérte. De a közgyűlés ismételve kif-jezett felhívásának engedvén, egy igen lelkes és lelkesítő nyilatkozat mellett elfogadta választatását.

Mi megerősítés vegett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetik. Az új esperest bemutatására segédgondnok ur felkérte.

3. Ugyanezen jelentésben felterjesztetik, hogy az egyházi részről volt tanácsbírák u. m.: Borsos István, Lőkös János, Szőke János, Kassay Ignác, Kiss Albert mindnyájan újra megválasztattak az első szavazás alkalmával.

Tudomásul vétetett, s mint a kik már eddig is esküvel szolgáltak: tőlük újabb hivatali eskü letétele nem kívántatott.

4. Segédgondnok ur felemlítvén, hogy a Szőke János ur esperestté lett választatása által egy egyházi tanácsbírói és jegyzői hely megüresedvén, ezeknek betöltésére intézkedni kell.

Az egyházak felhivatnak, hogy ujévig mindenik hivatalra külön-külön íven küldjék be szavazataikat segédgondnok urhoz Álmosdra. Megjegyeztetvén, hogy ha valamelyik egyház, mind a két hivatalra ugyanazon egyént választja meg; a szavazás egy íven is megtörténhetik.

A szavazatok felbontására, s ha senki általános szavazatot nem nyer, új szavazás elrendelésére intézkedni a tavaszi közgyűlésig segédgondnok ur megbizatik.

A jegyzői hivatal betöltéséig ideiglenes jegyzőül Kassay Ignác hivatott fel.

5. Kérdésbe tétetvén, hogy míg az újonnan elválasztott esperes hivatali esküjét a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésen leteszi: a folyó ügyek miként kezeltessenek.

Miután az esperesti választás bevégzett ténynyé az eskü letételekor lesz: addig minden ügyek elintézésére volt esperest Papp Gábor ur kéretett fel.

6. Olvastatott esperest Papp Gábor urnak az elrendelt tisztujításból kifolyó hivatalos jelentése; melyszerént a segédgondnoki hivatal betöltésére hozzá beadott s az erre kinevezett küldöttség által 1880. augusztus 2-án felbontott szavazatok általános többségével, a már 10 év óta e hivatalban buzgóan munkálkodó Fráter Imre ur újra megválasztatott.

A szavazás ezen örvendetes eredménye általános lelkesedéssel tudomásul vétetett, s miután Fráter Imre ur — megköszönve a benne helyezett bizalmat, — magát továbbra is a segédgondnoki hivatalban, az egyházmegye, s általában a prot. egyház minden ügyeiben egész lélekkel közreműködni felajánlotta: székét ismét elfoglalta, — a segédgondnoki hivatalnak ekkép történt betöltése a szabályok értelmében megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetik.

7. Olvastatott az egyházmegyei világi tanácsbírói hivatalokra esperest Papp Gábor urhoz beadott, s az erre kinevezett bizottság által 1880. augusztus 2-án felbontott szavazatok öszveszámlálásáról szóló jegyzőkönyv; mely szerint 3 tanácsbírói hivatalra már az első szavazás alkalmával általános többséget nyertek: Draveczki Béla, Fráter Béla és Zsigó Endre urak; 2 újnoki székre pedig — többfelé oszolva a szavazatok — a legtöbb szavazatot nyert egyének u. m.: Miskolczi Mihál, Konrád László, Szekeres Sándor és Ercsei Jenő urak jelöltettek ki újabb szavazásra, a beadott szavazat levelek ugyanazon küldöttség által szeptember 17-én felbontatván: Miskolczi Mihál és Konrád László nyertek általános többséget.

Tudomásul vétetik, s miután Miskolczi Mihál, Zsigó Endre és Draveczki Béla urak már régebb idő óta működnek e hivatalban, a fent álló szabályok értelmében a már előbb letett hivatali eskü helyett újabb eskü letétele nem kívántatott.

Fráter Béla és Konrád László urak a hivatal elfogadására felhivatván, miután arra magukat készséggel ajánlották: a hivatali esküt letették.

8. Olvastatott az egyházmegyei világi jegyzőségre esperest Papp Gábor urhoz beadott s aug. 2-án felbontott szavazatlevelek eredményéről szóló jegyzőkönyv: melyből kitűnt, hogy általános szavazat többséget nyert Miskolczi Mihál ur.

Örvendetes tudomásul vétetik, s mivel már előbb buzgólkodott e hivatalban, a már egyszer letett hivatali eskü helyett újabb eskünek letétele nem követeltetett.

9. Olvastatott a folyó 1880. évi kánonszerű egyházlátogatásra vonatkozó esperesti jelentés.

Általában tudomásul vétetvén, egyes pontjait illetőleg következő határozatok hozták:

a) A vasárnap megülésére nézve a presbyteriumok felhivatnak, hogy az erre vonatkozó országos törvény és megyei határozat végrehajtására felügyelvén, a rendbontókat az illető szolgabíráknak jelentsék fel.

b) A legtöbb helytt elhanyagolt vasárnap délutáni isteni tisztelet megtartása és megtarthatása végett az ismétlő iskolások annyival inkább jelenjenek meg a templomban, mert ott különben is catechisatio tartatván, a hittani tárgyakban legtöbb épülést vehetnek.

c) A kitünő tanítók u. m. Vida József, Szentiványi Ferencz, érmihályfalvai, Szoboszlai D. Sándor ér-tarcsai, Tóth Károly diószegi, Sarka Zsigmond sz.-imrei, Pálfi Miklós, Dudás János margittai, Pálur Rafáel piskolti tanítók és Veres Berta tanítónő Széplakon, magukra nézve erkölcsi jutalmul, másokra nézve példa és buzdításul, az egyházakra nézve figyelmeztetésül köröztetni rendeltetnek.

d) Az iskolák rendesebb látogatását különösen a nyári iskolázást illetőleg, hathatós lendületet várván az egyházmegyei közgyűlés, a főtiszt. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottsága által javasolt egyházmegyei tanügyi bizottság felállításától, ezt azonnal létesíti, következő szervezettel:

Az egész egyházmegye 6 iskola körre osztatik, mindenikben egy dékánal, kik a körükbe eső iskolákat minden évnegyedben meglátogatni tartoznak; szemügyre vévén mindent, a mi az iskolák szellemi és anyagi létét illeti.

Az iskola-körök ezek:

a) Mihályfalva, Piskolt, Gálós-Petri, Ér-Tarcsa, Érkeserű, Érsemlyén. Dékán: Ablonczy József.

β) Ottomány, Ér-Adony, Asszonyvásár, K.-Kereki, Albis, Bogyoszló, Kécz, Szalacs. Dékán: Vecsei Sándor.

γ) Margitta, F.-Ábrány, Bályok, Széplak, Tóti, Micske, M.-Petri. Dékán: Takács József.

δ) Köbölkut, Sz.-Miklós, Ér-Olaszi, Apát-Keresztur, Alsó-Ábrány, Poklostelek, Sz.-Jobb. Dékán: Thamassy Lajos.

ε) Diószeg, Sz.-Imre, Vajda, Félegyháza, Kóly, Csokaly. Dékán: Magyar Gábor.

ε) Székelyhid, N.-Léta, Uj-Léta, Kokad, Álmosd, Bagamér. Dékán: Csontos László.

A tanügyi bizottságba választatnak még: egyházi részről Nagy István, Bajza Antal és Nagy Péter, világi részről: Fráter Béla, Draveczi Béla és Zsigó Endre urak; a tanítói kar pedig felszólítandó, hogy kebeléből ezen bizottságba 3 egyént válasszon. A bizottság elnöke az esperest.

e) A kánonszerű egyház látogatás szigoruan hasson oda, hogy a némely egyházakban rendszeren előforduló hátrányok kiegyenlítettessenek; hogy a gondnoki számadások minden évben lezárassanak; és a magtári tartozások teljesen biztosítva legyenek, s nagyon fel ne halmazódjanak. Ha pedig az egyház látogatás intézkedéseinek kellő sikere nem lenne, vagy addig is szüksége forogna fen, a hátrány kimutatások küldessenek segédgondnok urhoz ki azokuak behajtása iránt intézkedni fog.

1) Az egyházlátogatás ideje úgy tűzessék ki, hogy a tavaszi közgyűlés előtt annyi idővel előbb végeztessék el mennyi elegendő arra, hogy jelentés még azon gyűlésre beterjesztethessék.

10. Olvastatott az érmelléki papi gyám és nyugintézet Székely hidon 1880. szept. 29-én tartott gyűlésének az egyházmegyei gyűléshez beterjesztett 5. sz. végzése; melyben felkéretik az egyházmegye, hogy a gyámintézet szalacsi egyházat terhelő követelésének barátságos uton elintézése végett, — mely már két ízben is megíteltett a főtiszt. egyházkerület által — egy tekintélyes küldöttséget kinevezni méltóztassék.

A kérelemnek hely adatván, a küldöttség tagjaiul kineveztek: segédgondnok Fráter Imre, gyámoldai pénztárnok: Szőke János, Konrád László és Lőkös János; jelentésök beavatván.

11. Poklosteleki lelkész Lénárt Péter ur panaszolja, hogy failletményét az egyháztanács megakarja csonkítani, és hogy ezen évre két köből rozsnál még többet nem kapott, s hogy buza helyett sokan tengerit akarnak adni, vagy a buza árát önkényesen határozzák meg.

Az egyháztanács pedig azt panaszolja, hogy Balog Imre ur egyházi köz költségét nem csak fizetni nem akarja, hanem még az adószedési naplót is mind tavaly,

mind az idén öszszetépte; továbbá hogy volt gondnok Török János sem számolni, sem magtári tetemes tartozását fizetni nem akarja.

Ezen állapotok és általában a esperesti jelentésben is kiemelt poklosteleki zavaros viszonyok megvizsgálására, s a mennyire lehet rendbe hozására: Kassay Ignác és Dráveczky Béla urak kiküldetnek; eljárásukról jelentés bevéartván addig is azonban segédgondnok ur felkéréttik, hogy a lelkész nyomasztó helyzetén segitendő, a hátrányok minél előbbi behajtatása iránt intézkedni méltóztassék.

12. Inditványba tétetett, hogy miután az egyházmegye tisztikara az általános tisztujítás folytán megalakittatott: szükséges volna az egyházmegye egyéb hivatalnokait is ujra választani.

Az inditvány helyeseltetvén az ó gyámolda pénztárnokául: Borsos István, házipénztárnokául: Lőkös János, számvevőül: Bartha András, a számvevő szék tagjaiul elnök: Zsigó Endre, tagokul: Miskólczi Mihál, Dráveczky Béla, Kassay Ignác és az illető pénztárnokok, jegyzőül: Szikszai József választatott meg.

13. Sz.-Jobbi lelkész Bán Sándor ur bor fizetésének az egyházköltségén leendő beszédetését és erre tett eddigi költségeinek megtérítését kéri:

kellő intézkedés végett a segédgondnoki hivatalhoz áttétetik; jelentése bevéartván.

14. Olvastatott a Gálos-Petrii egyház folyamodványa, melyben az egyház tagjainak általános elszegényedése s a népesség megfogyása indokából az egyház belhivatalnokait illető fizetésnek a fixumtól eltérve az 1873-ik év előtt szokásban volt kulcs szerinti beszolgáltatása engedélyezését kérelmezi; kéri egyszersmind a belhivatalnokok használatában levő földek állam adója kifizetésére az azokat használó hivatalnokokat kötelezni.

Esperest Papp Gábor ur e tárgyban előterjeszti: hogy e kérvény már a tavaszi e. megyei gyűlésre beléven terjesztve, megbizattak az ezen egyházban működő visitator urak az ügy megvizsgálására s véleményes jelentések beadására; melynek folytán Szőke János egyház látogató ur jelenti: hogy az indokul felhozott népesség fogyás nem oly nagy mérvű, hogy e tekintetben aggodalomra lehetne ok; az elszegényedés igaz, hogy tapasztalható; de ez sem annyira, hogy miatta a fixum megváltoztattassék; ugy véli, hogy utasittatnék oda az egyház előljárósága, hogy a népesség megfogyása miatt mutatkozó mint egy 7 véka buzányi hiányt fedezze az egyház más segéd forrásaiból, az államadó fizetését pedig az egyház teljesitse.

Szőke János jelentése folytán, minthogy kellő ok nincsen reá, a g-petrii egyház előljároi kérelme nem teljesittetik s oda utasittatik az előljáróság, hogy a belhivatalnokok részére, általuk kérelmezett s mind az egyházmegye, mind a főtiszteletű egyházkerület által helyben hagyott fixum fizetést továbbra is szolgáltassák ki pontosan; a netalán mutatkozó hiányt az egyház más jövedelmi forrásaiból fedezzék.

Az államadót pedig fizesse az egyház; mert a főtiszteletű egyházkerület e tárgyban másutt hozott határozata értelmében az mindenkor a földtulajdonos egyházat, s nem az azt használó hivatalnokokat illeti.

15. Olvastatott az ottományi egyház folyamodványa, melyben az ottományi 183 sz. tkjkbén 58. h. r. sz. alatt felvett belsőség eladhatását kérelmezi.

A kérvényben kifejtett indokok alapján, az ott kijelölt czélra az egyházmegyei közgyűlés teljes készséggel megadja az eladhatási engedélyt, és azt a végleges megerősítés s a tulajdonjognak a vevőre átruházhatása végett a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésre pártolólág felterjeszti.

16. Olvastatott Sipos János tóti lelkész folyamodványa, melyben a romban levő lelkészi lak felépítésének elrendelését, addig is a lak nélkül levő lelkésznek az iskola épületében elhelyeztethetését kérelmezi.

A tóti egyház előjárói oda utasítottak, hogy a lelkész részére ideiglenes tisztességes lakásról gondoskodjanak, az iskola épülete évéig át nem adathatván, miután annak más rendeltetése van. A jövő 1881-ik év tavaszán pedig a régóta romban levő lelkészlak felépítését valahára eszközölni s hogy máskor tűzkár miatt ily helyzetbe ne jussonak, az egyház minden épületeit tűzkár ellen a pesti biztosító intézetnél biztosítani: tartsák előjárói tisztökből kifolyó kötelességüknek.

17. Olvastatott az érmelléki ref. egyházmegyei tanító egyletnek 1880. május 1-én Székelyhidon tartott gyűlése jegyzőkönyve.

Tudomásul vétetett. A mennyiben pedig, a 8-ik pontban panasz emeltetik a mihályfalvai kör ellen, hogy az gyűléseket nem tart s nem munkálkodik: az egyházmegye komolyan rosszalja a mihályfalvai kör ily hanyagságát, s ezeannel felhívja kötelességének pontos teljesítésére.

18. Tárgyaltatott az érsemlyéni egyház betérjesztése, melyben előadja, hogy iskolát építtetvén, ennek költségei fedezésére a kebelbeli hivekre és a hozzá tartozó birtokosokra közköltőjöknek ötszörösét vetette ki, melyet Miskólczi Lajos hajdumegyei főispán ur el nem fogadván, az érsemlyéni egyháznak ezen határozata alul magát, mint ott nem lakót, az egyházmegyére fellebbezett beadványában felmentetni kéri.

Az érsemlyéni egyháznak azon határozata alul, hogy az iskola építésre minden közköltő forint után 5 forint fizetessék: Miskólczi Lajos ur felmentetik, mert a megállapított kulcs ő reá — mint ott nem lakóra — nem alkalmaztathatik; de azon joga, hogy az iskola fentartására, reá évenként egyenes államadoja 5 százalékát kivethesse az 1868. évi XXXVIII-ik törvény 35. 37 és 41-ik §§. alapján érvényre emeltetik.

Miről mind az érsemlyéni egyház, mind Miskólczi Lajos főispán ur e jegyzőkönyvi cikk közlésével értesítendő.

19. Olvastatott az ér-köbölkuti egyház folyamodványa, melyben mostani vegyes iskolájának külön fi és leányiskolákra szakítását, a jelenlegi tanító Szombati Gábornak leánytanító és kántorul alkalmazhatását, s a fiiskolába egy képzett s a kívánalmaknak megfelelő tudó tanító hívhatását kérelmezi.

Az egyházmegye örömmel ad engedélyt az ér-köbölkuti ref. egyháznak a mostani vegyes iskoláknak elkülönített fi és leány iskolákra alapításába, továbbá a mostani tanítónak leánytanító és kántorul alkalmazhatásába s a fitanítósnak egy alkalmas s tanítói oklevéllel bíró egyénnel betöltésébe.

A régi fizetés helyett alapított 2 külön tanítói fizetés a 3—3 párban betérjesztett fizetéses levelek szerint megütvén mindenik a 300 frtot: megerősítés végett a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetik.

az 1. 2. 3. 4. 9. 11. 13. 15. 18-ik számokat jegyzette Miskólczi Mihál világi jegyző.

az 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 17. 19-ik számokat jegyzette Kassay Ignác ideiglenesen alkalmazott jegyző.

Mindezen számok hitelesítették Székelyhidon 1880. november hó 16-án.

Kassay Ignác mk.

ideiglenes jegyző.

Szőke János mk.

ref. lelkész s esperest.

Papp Gábor mk.

ideiglenes esperest.